

CATECHISMUS ZONDAG 5

THEMA: VAN DES MENSEN VERLOSSING

Deze zondag, en ten dele ook zondag 6, kan op ons een beetje een eigenaardige indruk maken. U voelt dat in de lijn van de voorgaande zondagen, de behandeling daarvan, dat wij ook nu die lijn in het overdenken zullen terugvinden.

Wat valt ons nu op in zondag 5 en in de eerste vragen en antwoorden van zondag 6? Ons valt op dat er boven geschreven staat: "van des mensen verlossing", maar dat er eigenlijk nog niet veel over verlossing gesproken wordt. Het lijkt wel alsof de Heidelberger nog wat dieper ingaat op het stuk der ellende. Je zou kunnen zeggen, de enige vordering die gemaakt is, is deze: dat het wel uitkomt dat we naar het rechtvaardig oordeel van God tijdelijke en eeuwige straf verdiend hebben. Je zou dus zeggen, er is aan al die vragen een einde gekomen en er is een erkenning dat wij strafwaardig zijn. En verder komt tevoorschijn dat wij niet door onszelf kunnen betalen, dat niemand van de schepselen voor ons kan betalen en dat er een Middelaar en Verlosser nodig is. En dat is dan ook alles! Is dat nu goed? Hoe moet je dat zien?

Je weet dat men in de Middeleeuwen op een bepaalde manier heeft gedacht en gewerkt. Dat moet je niet onderschatten. Men heeft ook vaak wijsgerig de vragen naar God en de mens zoeken te beantwoorden. En die manier van denken kom je ook nog enigszins tegen in ons leerboek. Hoe moet je dat verduidelijken?

Nu, zo, je hebt van een Engelse bisschop een boekje 'Waarom God Mens werd'. Dat is een goed boekje en er is ook veel over gedacht. Maar je zou kunnen zeggen, die man probeert aan de hand van de rede, het denken, tot de vaststelling te komen, dat God Mens moest worden. Nu is de rede altijd een gevaarlijke leidsvrouw geweest. "Want het verstand laat na de ware grond van het weldoen op te merken." Wij moeten dus eigenlijk vaststellen, dit kan niet. Ja, ik zal straks proberen de Heidelberger daarin te verdedigen, in die zin, dat het bij de aard en manier van zijn onderwijs gepast heeft, om het ons zó voor te stellen. Maar we moeten wél bedenken dat het ónmogelijk is om buiten God, buiten de Here Jezus Christus, buiten Gods bijzondere openbaring, tot deze vraag en antwoorden te komen. Dat kan niet! Je kunt toch nooit stellen, dat de mens door ná te denken (al zijn er nog zoveel wijze mannen geweest, die het ver hebben gebracht) vaststelt hoe het is en hoe het gaan moet, en hoe die Middelaar moet zijn, God en mens in één persoon. Want dat is nog nooit in een mensenhart opgeklimmen. Hoe zouden wij nu ooit kunnen gaan zeggen waarom Hij een waarachtig en rechtvaardig mens moet zijn en waarom Hij waarachtig God moet zijn? Zoals in zondag 6, om dán te vragen: "Wie is deze Middelaar?" En dán te zeggen: "Dat klopt precies, zó had ik het in gedachten, want dat is onze Heere Jezus Christus, en dat weten we uit het Heilig Evangelie."

CATECHISMUS ZONDAG 5

Voelen jullie dat aan ? Je kunt nooit langs de lijn van het denken van de mens, van de conclusies van de mens, komen tot een beeld, of tot een werkelijkheid van: hoe nu die Verlosser er uit moet zien, hoe Hij moet zijn. Om dán te gaan ontdekken, dat zo Eén er nu precies is, dat kan niet. "Een ziel aan het stof gekluisterd, beseft Gods daden niet, geen dwaas weet wat Hij ziet, zijn oordeel is verduisterd." Maar bij alle goede dingen die de scholastici ons hebben nagelaten - dat valt natuurlijk niet te ontkennen - merk je dat ze misschien wel nét als wij zó door het wijsgerig denken van een Aristoteles en andere figuren zijn aangetast, dat ze ook in hun benadering van de Waarheid, daar niet helemaal van zijn losgekomen. In dát licht van hun manier van bewijzen kun je ook de vroegere zeven Godsbewijzen plaatsen. Waarbij men aan de hand van de rede meende te kunnen vaststellen dat er een God is, en hoe die God moet zijn. Maar het heeft niet geholpen. Want er kwamen weer andere wijsgeren, Kant en Hegel, die stootten de hele zaak weer omver en er klopte weer niets van. Maar dat lag in diezelfde manier van denken, waarin de rede, het verstand van de mens, zo sterk als een rédelijk verstand werd omschreven, en dat wij toch wel een eind kunnen komen in het begrijpen en in het aanduiden van God en van Christus, en dat God er is.

Als je nu in de Heilige Schrift leest, daar heb je een heel andere gang. Daar merk je dat de ontmoeting met God altijd in het teken staat van de éénzijdige openbaring. God openbaart Zichzelf. En dan is er altijd nog die restrictie bij: "Gij zult Mijn aangezicht niet kunnen zien, Ik zal u verbergen in de steenrotsen en Ik zal u Mijn achterste delen laten zien." Altijd weer in de Bijbel is het zó, dat mensen de ontdekking hebben gedaan: God is zó groot dat wij Hem, - nee dat niet alleen - maar dat wij het niet begrijpen. Dat wil zeggen, ook de indruk dat God zó groot is, is nog maar zo ten dele dat we eigenlijk Gods grootheid helemaal niet kunnen bevatten. In de Bijbel merk je dat mensen tot de ontdekking kwamen, dat God niet alleen groot is, maar dat Hij ook de gans Andere is, heel anders. Dat Hij juist níet in het verlengde ligt van mijn verstand, van mijn denken, dat Hij - ja, ik weet niet hoe ik het moet zeggen - de gans Andere is. Daarom kom je ook in de Schrift die elementen tegen, dat God die God is, Die Zich verborgen houdt. En dat Hij die God is, Die, als Hij een klein beetje naar ons toekomt, dan smelten wij weg. "Wie zal Hem zien en leven?"

Nu zijn wij ook weer mensen met een geschiedenis - dat werkt altijd door - met een vorming, met een stempel, maar nú, vandaag de dag, is het nóg nodig om dát áán te wijzen. Dat wij zo bespiegelend, zo wijsgerig, zo discursief, uitéénrafelend, ontledend over God soms durven spreken. Alsof God, bij wijze van spreken, in het vragenboekje van Hellenbroek zit, of in de Catechismus, of in een ander boek. Is dat nu zo belangrijk? Ja! Dat is zo belangrijk! Weet je waarom?

Omdat we soms over God durven spreken alsof Hij voor ons een open boek is en alsof wij erover te beschikken hebben en in onze zak hebben. En als het nu gaat om die Ware God, Die Zich een weinig openbaart, dan moet een mens al zeggen: "Wie zou die hoogst Majesteit, dan niet met eerbied prijzen?" Dan merk je dat de mensen overrompeld werden in de Bijbel. Dat ze zich als stof en as hebben waargenomen. Dat ze aldaar de Heere een altaar bouwden en Zijn Naam aanriepen. Ze gingen geen verhandeling over God schrijven: 'nu weet ik hoe God is!' Al werden ze Zijn vrienden genoemd, toch kun je altijd merken dat er iets was van het 'beslag', van de wetenschap, dat God oneindig groot is.

CATECHISMUS ZONDAG 5

Leven wij - of leefden wij, ik weet niet hoe je het zeggen moet - in een gekerstend land, dat wil zeggen, in een land waar op scholen en diverse andere plaatsen en verenigingen werd gesproken - en dat is goed - over de Boodschap, over het Woord, over God. Alleen een beklemmend bijverschijnsel kon je ook ontdekken, in het verstandelijk redeneren over God, op verenigingen, op allerlei clubs: de meest - zou je bijna zeggen - heiligschennende vragen werden er gesteld uit de Bijbel. De meest rare vragen over God en Zijn Heilig Woord. Het was zo vaak zo vreselijk oneerbiedig, alsof God een object is wat wij aan het bekijken zijn. Waarover wij onze mening hebben, waarover wij iets kunnen zeggen. Dat is altijd het gevaar geweest. Zodat je soms moest constateren dat op de beste scholen de jeugd vaak in de verkeerde zin het makkelijkst over God en over de leer en over dit en dat sprak. Omdat het eigenlijk alleen maar aansloot op het denken van de mens. En omdat die kinderen niet gemerkt hebben dat wij het óók niet wisten en dat we soms verward waren en dat we het niet meer konden zeggen. Want de kinderen dachten misschien wel: die dominee weet het wel, die meester weet alles van God. Maar er is niet overgebracht, overgedragen, die stille huivering: "God is in de hemel, ik ben op de aarde". En ik weet, je kunt het verdedigen: "op bergen en in dalen, ja overal is God", en toch zit er zo'n groot gevaar in! God ligt niet voor het grijpen, God ligt niet voor de hand. God is de Eeuwige, de Onbevattelijke, Die wij nooit kunnen doorgronden.

En dat is de rem die wij vandaag de dag nodig hebben. "Ja maar, als we nu de Here mogen vrezen?" Dan hebben we het nog nodig, altijd weer hebben we dat nodig. Om het te verliezen, om geestelijk gezien eens te verzinken vanwege mijn ónkunde, mijn óngelijkvormigheid, mijn dwaasheid, die voor God niet verborgen is. Opdat er iets geboren worde van de ootmoedige belijdenis, die ik eerst noemde: God is groot en wij begrijpen hét niet. "Bij wie dan zult gij Mij vergelijken, die Ik gelijk zij, zegt God, de Verhevene."

Nu heb ik getracht enigszins de gevaren te tekenen wanneer de mens met zijn rede iets gaat maken. Je kunt natuurlijk ook zeggen: het is een wonder dat de mens denken kan, maar we belichten nu een bepaald facet ten aanzien van de openbaring van God in Zijn Woord. Maar hoe levensgevaarlijk het is als de rechte kennis verdrongen wordt door een verstandelijke wetenschap, een concluderend denken, waarbij wij zeggen: "dat zou zó en zó moeten zijn, want", op díe weg gaat de kerk ten onder. Op die weg voert de dood heerschappij. Op die weg - dat raakt ook weer aan de prediking van vanmorgen - is de mens een dode wegwijzer, die weet te zeggen: "Ja, Bethlehem, daar is Hij geboren", maar verder komt er niets aan de orde. Hij gaat naar huis en hij wéét het zo goed.

Nu zie je hier in de Heidelberger Catechismus, in het klein, toch een stukje terug van de denkende mens. Hij bedoelt het goed, want hij wil, als het ware, Die enige Persoon, dat enige heilsplan van God zo groot mogelijk maken. Hij wil het zó voorstellen dat we allemaal verbaast zouden zijn: "Wie heeft zulks geformeerd?"

En daarom gebruikt hij een bepaalde onderwijsmethode, waarbij het lijkt alsof wij door ons scherpzinnig denken tot de slotsom gekomen zijn, als we verlost moeten worden, dan moet het zó zijn, kijk maar eens in de Bijbel. dáár staat het. Maar zo is het toch niet.

CATECHISMUS ZONDAG 5

Daarom, dat doet de Heidelberger - laten we het daar op houden - om ons de grootheid van Hem te mogen noemen en te omschrijven. Want in werkelijkheid kan ook in zondag 5 het onderwijs niet buiten Christus om. Het kan niet buiten die God om, Die Zich in Zijn belofte heeft geopenbaard aan Adam en Eva in het paradijs. Deze conclusies kunnen nooit getrokken worden buiten de Geest van Christus, Die in alle Waarheid leidt. Als dit het resultaat zou zijn van menselijk denken, dan komen we nergens uit. Dit heeft te maken met de openbaring van God in Christus, want God weet wel dat er bij ons geen plaats is voor God. Dat wij ten ene male onbevattelijk, stof en as, zijn, waar God niet in past. En dat is ook mede het grote wonder: God heeft Zich in Christus geopenbaard, door het gehele Woord heen. Daarom kan de Catechismus de hele Bijbel het Evangelie noemen, omdat die openbaring van God altijd openbaring in Christus was, óók door middel ván Christus. Hij kon die Hoge en Verhevene bekend maken door Zichzelf te openbaren als de Zoon van de Vader, in die wonderlijke Eenheid. "Ik en de Vader zijn Eén! Die Mij gezien heeft, die heeft de Vader gezien." Daar wil het rede-denken van de mens bovenuit en dat kan nooit. Dan storten wij met verbrande vleugels op de aarde terug. "Niemand heeft ooit God gezien, de enig geboren Zoon, Die in de schoot des Vaders is, Die heeft Hem ons verklaard."

Laten we nu nog even letten op deze zondagafdeling.
Het gaat over de verlossing van mensen.

Mensen, ja mensen, je zou kunnen denken, zijn wij die naam wel waard? Ergens niet, want we hebben van de één of andere boef misschien wel eens gezegd: "dat is geen mens meer", of "dat is een on-mens", maar in het licht van Gods Woord zijn wij eigenlijk geen mensen meer, omdat we ons als on-menselijke schepselen gedragen tegenover God en de naaste. Tóch heeft de Heere dat Woord vastgehouden. En mogen wij het woord 'mens' ook nog omschrijven als 'de zwakke', 'de verlorene', 'de zondige' mens. In het licht van wat de wijze man zegt: "Het is bekend dat hij een mens is en dat hij niet kan richten met Dien Die sterker is dan hij." Laten we het op die lijn houden.

"Van des mensen verlossing."

Maar dan van die mensen die in de dood terecht gekomen zijn, die God niet in erkentenis hebben gehouden, die zich van de Springader hebben losgemaakt en alles hebben verloren.

Als er dan sprake komt: van des mensen verlossing, het andere deel, dan voel je aan, dan moet het uitlopen naar de Schriften, op het Goddelijk wonder, het Goddelijk ingrijpen. Overal in de Schrift kom je die mens tegen. Die alles op alles heeft gezet om voor eeuwig verloren te blijven en om de schuld te vermeerderen. Altijd kom je die mensen tegen, die zich afkeren van de Heere. 'Mens-zijn', niet meer zoals in het paradijs, maar het betekent nu ook eigenlijk: 'vijand van God en de naaste'. "Hatelijk zijnde en elkander hatende." Dan voel je aan, hier begint al iets omschreven te worden van het wonder. Dat mensen verlost worden. Dat mensen, die niet naar God hebben gevraagd, die het niet hebben bedacht zelfs, dat zulke mensen door God uit de goot worden geraapt. Terwijl er niets meer aan te doen is. God kan alleen door een Tweede Schepping, door een Nieuwe Schepping heen Zijn doel bereiken. Maar met die mensen is niets meer te beginnen, die mensen zijn niet zó op te knappen, dat ze weer aannemelijk zijn voor God. Dat moet dwars door een Nieuwe Schepping heengaan, er

CATECHISMUS ZONDAG 5

moet iets Nieuws zijn.

Voel je hoe je ongemerkt ook in die trant redeneert, waarbij ik nu even aansluit op de Catechismus, maar ik bedoel gedrenkt door het Woord, dat bedoelt de Heidelberger uiteindelijk ook en daarom is het toch wel goed. Hij heeft natuurlijk ook als achtergrond het eeuwigblijvende Woord, die God, Die Zichzelf geopenbaard heeft.

Je voelt de geladenheid van de woorden: "Van des mensen verlossing". Dat zal dan ook het moeilijkste zijn, als ik het zo eens zeggen mag. Dat zal dan ook zo iets zijn als een leven uit de dood. Dat komt ook uit in het Woord van God. Als doden die vanonder de wateren geboren worden. Als iets wat in geen mensenhart kan opklimmen, wat zuiver alleen een daadzaak van God is. Want 'mens-zijn' betekent nú: een 'tegenwerker' zijn. 'Mens-zijn' nú, nu wij God hebben verlaten, betekent dat wij geen 'voorvechters' zijn voor God, maar voor onszelf. En dat is met eerbied gesproken de onmogelijkheid van het zalig worden onzerzijds.

Het kan niet meer!

En daar gaat de Heidelberger nog even op in.

"Aangezien wij dan naar het rechtvaardig oordeel Gods, tijdelijke en eeuwige straf verdiend hebben, is er enig middel waardoor wij deze straf zouden kunnen ontgaan, en wederom tot genade komen?"

Die man zegt dus dat hij het verdiend heeft. De pas wordt aan alle kanten afgesneden. Tijdelijk, de straf in de tijd die over ons komt. Eeuwig betekent, de straf ook na dit leven, de eeuwige dood. Hij heeft het verdiend. Hoe komt die man daaraan?

Dát heeft de Heilige Geest geleerd. Dat heeft hij geleerd uit de eeuwige liefde van God. Let wel hoor! We houden de lijn vast, voorlopig. Dat heeft hij niet geleerd door een optelsommetje te maken van: dit heb ik misdreven, dát heb ik gedaan, ja hoor, dát is wel de doodstraf waard. Nee, nee hoor! Want als hij aan het eind komt, vergeeft hij zichzelf álles, want: "zó heb ik het niet bedoeld." En hij heeft toch ook zijn betere ik nog achter de hand. Dit kan nu alleen verklaard worden uit de eeuwige liefde van God. Maar dan moet je weer eens terug naar die Wet. Wij denken, als wij die woorden horen uit het antwoord: "God wil dat aan Zijn gerechtigheid genoeg geschiede, er moet betaald worden" uiteraard aan die deurwaarder. Of aan het gericht dat ons meedeelt: als er binnen die bepaalde tijd niet betaald is, dan gaat de plank er op. Dan denk je misschien: "ik wou dat die man doodviel, ik wou dat er wat gebeurde." Je hebt, als het ware, een afkeer van de gerechtigheid.

Luther zegt ergens: "Ik haatte dat woord 'gerechtigheid'. Altijd kwam dat woord maar weer terug, nou en dan ik, tekort, ik heb het niet." Zó kun je je dat op natuurlijk gebied indenken. Iemand die werkelijk een vordering op je heeft, dat je doet alsof je niet thuis bent, je houdt de deur op slot. Je wacht weer af tot de volgende keer, in de hoop dat je hem aan ziet komen en dat je weg kruipt in je eigen huis.

Zó ligt dat nu ook vaak tegenover God, Zijn gerechtigheid.

Maar nu moet je eens luisteren.

Die gerechtigheid van God is niet alleen een straoefenende gerechtigheid. Die gerechtigheid van God is ook liefde. Wij zetten de deugden van God tegenover elkaar. Net alsof de deugden van God met elkaar in strijd zijn, met elkaar worstelen, wat zal er nu winnen? Gerechtigheid of liefde? Toch is dat veel te menselijk gedacht, God is niet

CATECHISMUS ZONDAG 5

met Zichzelf in strijd. Want die gerechtigheid is ook liefde! Kun je dat nu aanvoelen? Dat God als Hij nu Zijn gerechtigheid zou opheffen, dat zou het verschrikkelijkste zijn wat je je ooit in kunt denken. Het bestaat niet, God is GóD! Maar ook voor u! U denkt misschien: "God geeft Zijn Wet, maar wat moet ik er mee? De deur op slot, je zou een hekel krijgen aan die brief van God." Maar het is uw leven, mijn leven. De Heere God heeft gezegd: "Het is uw leven." Als God dát loslaat, dan hou je maar één ding over: dan is alles leven, al kruipen we in het verderf en in de ongerechtigheid en in de zonde rond, dan is alles leven. Dan kunnen we net zo goed in de hel leven als in de hemel, als je dát loslaat. God handhaaft Zijn gerechtigheid uit eeuwige liefde! Als God dát loslaat, dan is de band, de mogelijkheid, de verhouding, voor eeuwig doorgesneden. Dan heeft God niets meer met ons te maken, dan zijn we weg! Dan wroeten we tot in alle eeuwigheid in het vuil. Maar nu handhaaft God die Wet uit liefde. Want God zegt: "Ik wil weer mensen. Ik wil een volk dat de hemel en de aarde erfelijk zal bezitten, dat daarop wonen zal naar Mijn raad. En als Ik nu Mijn recht loslaat, dan vernietig Ik die mensen voor eeuwig, dan zijn ze voor eeuwig ongelukkig." Want God weet wel dat ons leven alleen maar kan bestaan als er is wat de Wet beoogt: liefde tot God en tot de naaste. Daarom kan God niet tegemoet komen aan onze Adams-instelling: "de deur op slot!" Als je voor een aardse deurwaarder de deur op slot doet, daar zou je nog begrip voor kunnen hebben, want die kerel die een ton van mij tegoed heeft, die heeft nog veel meer. Zijn leven hangt er niet vanaf en het mijne ook niet. Je zou nog kunnen zeggen: "We zijn tenslotte allemaal failliete mensen." Maar denk dat nu eens in in die verhouding, zoals het Woord ons openbaart. God en mens - God en schepsel. God, Die de mens vasthoudt, juist door vast te houden aan Zijn gerechtigheid. Die ons léven is! Hoe zou ooit een mens weer voor God gebracht kunnen worden in de gelukzaligheid, als God Zijn recht loslaat? Dat is onmogelijk!

Voel je nu aan dat je liefde en gerechtigheid niet tegenover elkaar kunt zetten? De liefde zegt: "Nu, laat ze maar", en dat de gerechtigheid zegt: "Grijp ze, ze hebben de dood verdiend", dat kan niet! Het is juist eeuwige liefde dat God Zijn gerechtigheid openbaart, dat Hij Zijn heilige woorden deed horen op Horeb, dat is Zijn liefde. Anders kunnen wij nooit meer gelukkig worden, nooit meer behouden worden, dan zou God liegen. Dan zou het zó zijn, dat je ook buiten God eeuwig gelukkig kunt worden. En dat het niet wáár is wat God gezegd heeft: "Dit is je leven, Mij liefhebben én de naaste." Dat zou dan niet waar zijn. Dan zouden we met onze eigen liefde al voor eeuwig gelukkig kunnen zijn.

Voel je aan, als er gevraagd wordt naar een middel waardoor we de straf zouden kunnen ontgaan, dan kun je natuurlijk zeggen: "Daar komt de méns weer aan hoor, die wil er zeker onderuit." Och, ik zei toch, het gaat over des mensen verlossing. Het gaat niet over mensen met hun grote woorden: "Gooi mij maar in de hel." Het gaat veel meer over mensen die met een Job en Jeremia vragen: "Ik zal mijn Rechter om genade bidden." Ik zal tot God zeggen: "Verdoem mij niet." Want je bent een méns! Je hebt mensen die met ware doodsverachting de doodstraf hebben ondergaan, gelovige en ongelovige mensen. Die hun hoofd op het blok hebben gelegd, zonder dat er een blijk was van enige ontroering of emotie. Maar als ik bij GóD moet komen en geconfronteerd wordt met Die hoge, eeuwige God, zou ik dan in de werkelijkheid zeggen: "Och, er hoeft voor mij geen middel gezocht te worden, ik heb het verdiend." Of zou het zó kunnen zijn: daar zie je die kleine nietige mens met handen en een hart vól overtredingen: "Is er nog

CATECHISMUS ZONDAG 5

een middel om de straf te kunnen ontgaan en tot genade te komen? Tot ontferming en gunst?"

En dán staat er: "God wil aan Zijn gerechtigheid genoeg doen." Nu wil dat antwoord - zoals ik het nu uitleg - niet zeggen, er is geen middel. Dát niet. Maar het wil ons, als het ware, voorhouden dat er gerechtigheid moet zijn! Anders kun je nooit meer gelukkig worden, dan kun je nooit meer zalig worden, dát zou geen liefde zijn! Góds liefde, die verschenen is aan de mensen. Als God zou zeggen: "Ik trek alles in, je hoeft Mij én de naaste niet lief te hebben." Waar geen wet is, daar is geen overtreding. Dát zou geen liefde zijn, dán zouden we overgeleverd zijn aan de eeuwige dóód en ontbinding! Maar nu is het liefde: God wil dat aan Zijn gerechtigheid genoeg geschiede.

Je zou het eigenlijk moeten uitbreiden. Want hier wordt alleen bedoeld op de eis dat er betaald, gestraft moet worden. De onbetaalde rekening. Maar dat we daar wél bij bedenken, daar hoort ook bij: het léven in de gerechtigheid. Niet alleen het dragen van de straf, maar God wil wederom een méns hebben, die goed is voor Zijn aangezicht, die Hem liefheeft boven alles en de naaste als zichzelf. Dat wil God. Dat is de eeuwige liefde in de gerechtigheid, dat het niet ánders kan, God blijft Zichzelf getrouw. Daarom moet het er wezen. Nogmaals, het gaat natuurlijk over het Offer, maar denk er dan bij - beste mensen - dat het er moet wezen, vandaag en gisteren en morgen. Niet alleen dat Offer, dat Hij Zijn ziel uitgestort heeft in de dood, maar het leven naar Zijn Goddelijk bevel. Dat moet er zijn. Het leven in de liefde tot God én de naaste, het móét er zijn. Niet alleen het dragen van de straf. Want dan had de Heere Jezus, met eerbied gesproken, wel gelijk als een volwassen mens aan het kruis gehangen kunnen worden. Waar was dan al die spot en smaad, dat leven van gehoorzaamheid en vernedering, van kruisdragen nog voor nodig geweest? Dan was het met de kruisdood alleen afgelopen, dan was dát genoeg. Maar nu heeft Hij 33 jaar geleefd in de dingen van de Vader.

Let wel, dat wilde God, er moet naar gelééfd worden. Het moet gedáán worden wat God wil. Want dat is je leven. Is het niet zó - maar we kunnen er niet komen - dat het eigenlijk nog altijd uitgekomen is, dat het leven buiten Gods Wét, en tégen Zijn Wet, ons alleen maar ongelukkig heeft gemaakt? Heeft ons alleen maar dieper in de put getrokken, heeft ons van alles beroofd. "Die tegen Mij zondigt, doet zijn ziel geweld aan, allen die Mij haten hebben de dood lief." Is dat niet de praktijk van het leven? Is dat niet de dood? De onvrede, de onrust? Kun je het begrijpen, dat God, met eerbied gesproken, uit eeuwige liefde niet wil zeggen: "Ik snijd die banden maar door, het hoeft van Mij niet meer." Want dan waren we afgeschreven, voor eeuwig! Dan gold voor ons wat Jezus eens zei: "Zo blijft dan uwe zonden", verzinken maar.

Maar nú: God wil een mens. God wil gerechtigheid, liefde, dat is gerechtigheid. Daar kunnen we alleen in ademhalen, in behouden worden, in léven. Kijk eens naar jezelf, in het licht van die openbaring van God in Christus Jezus, want als je naar de duivel kijkt kom je er niet achter. En als je naar jezelf kijkt, kom je er ook niet achter. Maar als je naar jezelf mag kijken in het licht van Golgotha. In het licht van Zijn hele leven hier op aarde. "Kunnen wij door onszelf?" O nee! En dan niet alleen betalen - er móét betaald worden, ik wil dat ten volle beklemtonen, maar ik wil het ook nog dichterbij brengen, met Gods hulp - maar vandaag de dag, al zou ik voor eeuwig verdoemd zijn, als ik vandaag de dag Zijn wil mag doen? Te allen tijd Zijn Wet te achten? Want anders

CATECHISMUS ZONDAG 5

kan een mens weer zo onpersoonlijk, verstandelijk gaan redeneren. Over de voldoening, over de straf die Hij gedragen heeft. Dan vergéét ik dat er nog meer is. Dan vergeet ik dat ik vandáág, déze dag, een waarachtig Mens nodig heb, Die het in mijn plaats gedaan heeft. Niet alleen geleden, maar gehoorzaamheid heeft betracht. Gods Wet heeft opgeluisterd en verheerlijkt.

Wij kunnen niets, wij maken ook de schuld nog dagelijks groter. Wat heb je er dan voor indruk van? Het gaat over des ménsen verlossing! Niet over boetelingen die zichzelf tot boetelingen hebben gemaakt, die zeggen dat ze geen zonden hebben. Maar het gaat over zondaren, die de schuld dagelijks groter maken. Dan wordt het nog dringender, dat er een Nieuwe Schepping komt! Ik spreek nu met als achtergrond het Heilig Evangelie. Ik bedoel dus niet ons rationele denken: zó moet Hij zijn, maar als achtergrond het Heilig Woord van God. Maar dan voel je wel aan, als ik de schuld nog dagelijks groter maak, dan kan het niet anders uitlopen op: bij mij is de weg dood, ik zit in het slob, waar ik niet meer uit kan komen. Er is nog maar één Weg en dat openbaart het Woord van God: "Ik maak Nieuw, Ik heb iets Nieuws op de aarde geschapen, de vrouw zal de Man omvangen." Dat is het Goddelijke Nieuwe. Maar buiten dát is er ook niets meer te bedenken. Want er is geen bloot, gewoon, schepsel, een gewoon mens of een engel. Hier duidt het eigenlijk aan: of er buiten mensen nog ergens wat is, een engel of wat dan ook, die het voor ons zou kunnen doen. Nee, het is er niet, God wil aan ons de schuld straffen, die de mens gemaakt heeft. Een gewoon schepsel kan de last van Gods toorn niet dragen. Hoe weet je dat? Uit het Heilig Woord van God, niet vanuit mijn denken. Want als het vuur bij die doornstruik komt, vliegt hij van verre al in brand. Want het is ón- en ón- en ónmógelijk!

We hebben een Nieuwe Schepping nodig! Niet dat het daarom gekomen is, dat wij eerst de noodzaak hebben uitgedacht, nogmaals, en dat het toen gekomen is, dat kon niet meer. Maar wij hebben nodig: "De Heilige Geest zal over u komen, en de Kracht des Allerhoogsten zal u overschaduwen. Daarom, Dat Heilige, wat uit u geboren zal worden, zal Gods Zoon genaamd worden." Niet alleen omdat Hij het ís, de eeuwige Zoon des Vaders, maar ook omdat Hij het wézen zal. In Zijn gehoorzaamheid tot in de dood, zal Hij getrouw zijn in alle dingen die bij God te doen zijn.

Kijk, laten we daar mee naar huis gaan, en zeggen: de Heidelberger heeft ons op grond van de Schrift duidelijk trachten te maken, Gods gerechtigheid vordert, Hij wil het, want als God die gerechtigheid los laat? Jullie denken - ik ook, dat is nu eenmaal een mens eigen - bij gerechtigheid, o dat is hopeloos, dat kan nooit, als Gods gerechtigheid! Maar je vergeet dít, dat in de handhaving van het recht, de liefde is, dat vergeet je. En dat God nu die gerechtigheid heeft geopenbaard in Christus. Niet alleen in Zijn lijden, maar in Zijn ganse smarten-weg. Zó wilde God nu een mens zien en léven. Dan kunnen wij toch niet nalaten te zeggen, al staat het niet letterlijk in het leerboek: zulk Eén is ons nu geopenbaard en gepredikt, die Man van smarten, verzocht in krankheden, Die gehoorzaam geweest is tot de dood, Die de Vader heeft geëerd en geprezen.

Voelen we nu ook aan wat Paulus zegt: "Die in Christus is, die is een nieuwe

CATECHISMUS ZONDAG 5

schepping." Want het kan geen opgelapt zootje zijn, dat wil God niet. Dan zou Hij Zijn gerechtigheid afgeschoven hebben, dat kan niet. Het gaat om waarachtig, een echte Nieuwe Schepping. Een Mens naar Zijn beeld en Zijn gelijkenis.

Maar kun je nu ook verstaan, de hoofdvraag is niet in de eerste plaats: "Hoe krijg ik Christus in mij? Dat ik op Hem lijk?"

Maar de hoofdvraag gaat worden: "Hoe kom ik, arme dwaas, in Hém?", dat is de hoofdvraag!

Dat ik in Hém gevonden mag worden, niet hebbende mijn gerechtigheden, maar weggescholen in Hem. Dan komt niet de mens via zijn heiligmaking tot de rechtvaardigmaking. O nee! Maar dan vloeit de gerechtigheid Gods in Christus hem tegen. En dat is het!

Dat we daar allen een houvast aan mogen krijgen, door het allerheiligst geloof, de werken van de Heilige Geest.

Wij zijn zó dwaas, dat we denken iets te kunnen begrijpen, iets te kunnen weten. Maar die meent iets te weten, die heeft nog niets geweten. GóD is de Raad en het Wezen.

De Heere ontferme Zich over ons en onze kinderen.

AMEN